

Beograd, 13. januar 2026. godine

Hitne izmene pravosudnih zakona – zaobilaženje struke i evropskih standarda i politička odmazda za „neposlušnost“

Radna grupa Nacionalnog konventa o Evropskoj uniji za Poglavlje 23 upozorava javnost na ozbiljne rizike koje nosi zakazivanje vanredne sednice Narodne skupštine za 14. januar, na kojoj će se razmatrati izmene sistemskih pravosudnih zakona po hitnoj proceduri.¹ Na dnevni red vanredne sednice stavljeni su Predlog zakona o izmenama Zakona o Visokom savetu tužilaštva, Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o sedištim i područjima sudova i javnih tužilaštava, Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o organizaciji i nadležnosti državnih organa za borbu protiv visokotehnološkog kriminala, Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o javnom tužilaštvu i Predlog zakona o izmeni Zakona o sudijama.²

Tokom prethodne godine, reformski zakoni od presudnog značaja za funkcionisanje pravosuđa nisu donošeni kroz uobičajenu proceduru, zbog odsustva saglasnosti između predlagača zakona i pravne struke. Predložene izmene u kontinuitetu snižavaju nivo dostignutih prava i procesnih garancija, što je i glavni razlog izostanka stručnog konsenzusa. Najnoviji primer takve prakse jeste pokušaj Ministarstva pravde da izmeni Zakon o sudijama, na koji je Visoki savet sudstva dao negativno mišljenje.³ Umesto nastavka stručnog dijaloga, pribegava se alternativnoj proceduri – kroz poslaničke predloge i hitni postupak. Ova procedura se koristi izuzetno retko i nikada do sada nije korišćena za sistemske pravosudne zakone, čime se obesmišljava uloga struke i institucija uspostavljenih upravo radi zaštite nezavisnosti pravosuđa.

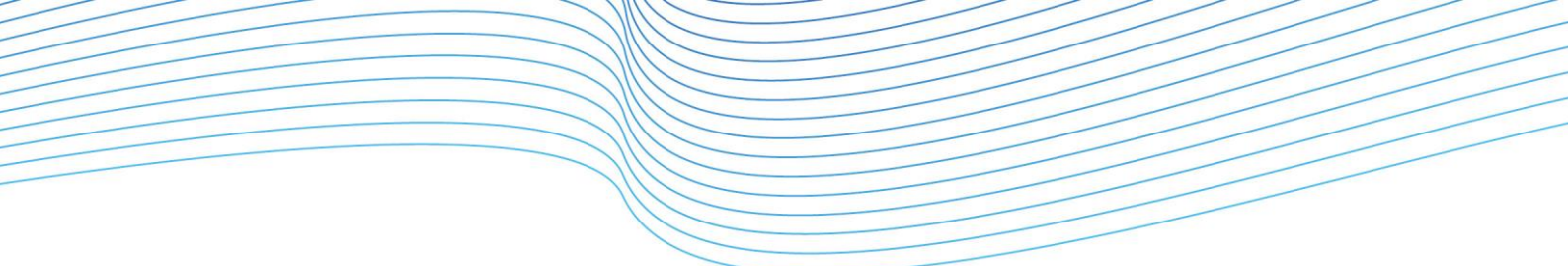
Posebno je važno naglasiti da je javna rasprava o ovim bitnim promenama svesno izbegnuta time što formalni predlagač zakona nije Ministarstvo pravde, već narodni poslanik Uglješa Mrdić. Da je postojala stvarna namera da se javnost i struka konsultuju, Narodna skupština, odnosno njen Odbor za pravosuđe, državnu upravu i lokalnu samoupravu, kojim predsedava upravo poslanik Mrdić, mogli su da organizuju javno slušanje i omoguće iznošenje stavova stručne i opšte javnosti. Takva mogućnost, međutim, očigledno nije bila u skladu sa ciljevima predlagača.

Radna grupa podseća da je usvajanje pravosudnih zakona po hitnoj proceduri već više puta bilo predmet kritike Evropske komisije, jer takva praksa narušava kvalitet zakonodavstva, pravnu

¹ Šesto vanredno zasedanje Narodne skupštine Republike Srbije u četrnaestom sazivu zakazano je za sredu, 14. januar 2026. godine, sa početkom u 10 časova.

² Videti: <https://insajder.net/prenosimo/poslanik-sns-a-ugljesa-mrdic-u-skupstini-predao-predloge-seta-pravosudnih-zakona>

³ Videti: <https://vss.sud.rs/prikaz-dogadjaja/misljenje-visokog-saveta-sudstva-na-nacrt-zakona-o-izmenama-zakona-o-sudijama>

sigurnost i poverenje u institucije. Hitni postupak je izuzetak namenjen vanrednim i nepredvidivim okolnostima, kojih u ovom slučaju nema.

Iako se ne upuštamo u detaljnu analizu svih normativnih rešenja, smatramo neophodnim da ukažemo na najproblematičnije intervencije: produžavanje v.d. stanja u tužilaštvu, ukidanje komisije VST koja odlučuje o prigovorima na obavezna uputstva, kao i izmene koje se odnose na Posebno javno tužilaštvo za visokotehnološki kriminal. Ove izmene utiču na umanj enje garancija samostalnosti tužilaštva, koje je garantovano Ustavom.

Dodatnu zabrinutost izaziva činjenica da se sve ovo dešava u trenutku izbora članova Visokog saveta sudstva i Visokog saveta tužilaštva iz reda struke, u atmosferi pojačanih javnih napada na sudije i tužioce i protesta pravosudnih profesionalaca, uključujući protest ispred Ustavnog suda upravo povodom najava ovih zakonskih izmena. U takvom kontekstu, ishitrene i netransparentne zakonodavne intervencije predstavljaju neprimeren vid uticaja zakonodavne i izvršne vlasti na pravosuđe.

Radna grupa Nacionalnog konventa o Evropskoj uniji za Poglavlje 23 poziva Narodnu skupštinu da odustane od razmatranja izmena pravosudnih zakona po hitnoj proceduri i da se reformski procesi vrate u okvir transparentne, inkluzivne i zakonite procedure, u skladu sa ustavnim načelima i evropskim obavezama Republike Srbije.

Radna grupa NKEU za Poglavlje 23